

„Nepokradneš!“ (Ex 20, 15; Dt 5, 19; Mt 19, 18).

BOŽIE SLOVO:

(2 Kor 8,13-15)

Čítanie z Druhého listu sv. apoštola Pavla Korint'anom: *Nejde o to, aby sa iným poľahčilo a vám pritažilo, ale o isté vyrovnanie.* ¹⁴ *Teraz váš prebytok im pomôže v nedostatku, aby zasa ich prebytok pomohol v nedostatku vám; a tak sa to vyrovná, ako je napísané:* ¹⁵ *"Kto mal mnoho, nemal prebytok, a kto málo, nemal nedostatok."* Počuli sme Božie slovo!

KATECHÉZKA (KKC 2419 – 2463)

(porov. www.inky.sk, úvahy/katechézy č. 327, 324, 319, 337)

„...Kresťanské zjavenie... nás privádza k hlbšiemu chápaniu zákonov spoločenského života.“ [...] *Cirkev vynáša svoj morálny úsudok o ekonomických a sociálnych otázkach, „keď to vyžadujú základné práva osoby alebo spása duši“.* [...] *Cirkev sa stará o časné aspekty spoločného dobra, lebo sú zamerané na najvyššie Dobro, náš posledný cieľ. Usiluje sa inšpirovať správne postoje vo vzťahu k pozemským dobrám a v spoločensko-hospodárskych vzťahoch“* (KKC 2419, 2420) Krátko a stručne, kresťanská láska nás pobáda starať sa aj o pozemské dobro všetkých ľudí a Kristovo zjavenie nám dáva poznanie a chápanie, ktoré nám umožňuje toto dobro aj skutočne dosahovať, respektíve ukazovať aj iným cestu, ktorá k nemu vedie. No a z týchto dvoch vecí – z túžby po službe ľuďom aj v časných dobrách a tomto svete a z porozumenia a schopnosti robiť to, sa zrodila *sociálna náuka Cirkvi* – ucelená náuka o tom, ako má a môže fungovať ľudská spoločnosť (od rodiny cez obec, okres, kraj, štát až po medzinárodné spoločenstvá), ktorá napríklad inšpirovala aj vznik súčasnej Európskej únie a mnohé v nej stále pretrvávajúce pravidlá a zásady. Nechajme Katechizmus, aby sám hovoril o veciach týkajúcich sa ekonomiky či medzinárodných vzťahov. My sa pozrime na základné princípy sociálnej náuky Cirkvi (porov. Robert P. Maloney, C.M.):

1. Princíp dôstojnosti ľudskej bytosti. *"Každý človek je stvorený na Boží obraz a spasený Ježišom Kristom, preto je cenný a zaslúži si úctu ako člen ľudskej rodiny."* Toto je základný princíp katolíckej sociálnej náuky. Každá osoba - bez ohľadu na rasu, pohlavie, vek, národnosť, náboženstvo, sexuálnu orientáciu, zamestnanie alebo ekonomickú situáciu, zdravie, inteligenciu, úspešnosť alebo akúkoľvek odlišnosť - si zaslúži úctu. Nie to, čo robíte alebo čo máte vám dáva právo na úctu; ale jednoducho to, že ste človek vám dáva vašu dôstojnosť.

2. Princíp úcty k ľudskému životu. Každá osoba od momentu počatia až do prirodzenej smrti má prirodzenú dôstojnosť a právo žiť zhodne s touto dôstojnosťou. Ľudský život v každej etape rozvoja a slabnutia je cenný a preto hodný ochrany a úcty. Je vždy hriechom priamo útočiť na nevinný ľudský život.

3. Princíp spoločenstva. *"Naša tradícia hlása, že osoba nie je iba posvätná, ale aj sociálna. Ako organizujeme našu spoločnosť - ekonomicky a politicky, právne a správne - má priamy dopad na ľudskú dôstojnosť a schopnosť jednotlivcov vzrastať v spoločnosti."* Ústredným miestom spoločnosti je rodina; stabilita rodiny musí byť ochraňovaná a nikdy nesmie byť ohrozovaná. V spoločenstve s ostatnými - rodinami a ďalšími sociálnymi inštitúciami, ktoré podporujú rozvoj, ochraňujú dôstojnosť a podporujú spoločné dobro - ľudské osoby dosahujú svoje naplnenie.

4. Princíp spoluúčasti. *"Veríme, že ľudia majú právo a povinnosť účastniť sa na spoločnosti, snažiac sa o spoločné dobro a blaho všetkých, najmä chudobných a zraniteľných."* Ľudská bytosť má právo nebyť vylúčená zo spoluúčasti z tých ustanovizní, ktoré sú potrebné pre napĺňanie ľudských potrieb. Tento princíp sa zvláštnym spôsobom uplatňuje pri podmienkach, spojených s prácou. Práca je viac ako iba prostriedok na zabezpečenie životných potrieb; je to forma pokračujúcej účasti na Božom stvoriteľskom diele.

5. Princíp prednostnej ochrany chudobných a zraniteľných. Veríme, že sa stretávame s Kristom, keď sa stretávame s chudobnými. V začínajúcom období svojej existencie Cirkev učila, že budeme súdení za to, čo sme urobili alebo neurobili hladným, smädným, chorým, bezdomovcom, väzňom. Dnes toto učenie Cirkvi vyjadruje termínom *"prednostná voľba pre chudobných."* Spoločné dobro - dobro spoločnosti ako takej si to žiada. Protikladom bohatých a mocných sú chudobní a bezmocní. Ak dobro všetkých, spoločné dobro existuje, prednostná ochrana sa musí uberať smerom k tým, čo sú nepriaznivo postihnutí nedostatkom moci a biedou. Inak sa rovnováha, ktorá drží spoločnosť pohromade naruší na ujmu všetkých.

6. Princíp solidarity. *"Katolícka sociálna náuka hlása, že kdekoľvek žijeme, sme opatrovatel'ni našich bratov a sestier. Sme jedna ľudská rodina."* Solidarita nás jednoducho vyzýva reagovať na konkrétne nešťastia jednotlivca a pomôcť mu – ale nielen naň. Cirkev nás vyzýva nielen pomôcť človekovi v núdzi, nielen zaoberať sa charitatívnymi aktivitami, ale aby sme pracovali aj v prospech samej sociálnej spravodlivosti – aby sa nabudúce už ten človek do núdze nedostal.

7. Princíp správcovstva. *"Katolícka tradícia nalieha, aby sme prejavili úctu voči Stvoriteľovi našim spravovaním stvorenstva."* Správca je manažér, nie majiteľ. V dobe prebúdajúceho sa svedomia ohľadom hmotného prostredia nás naša tradícia volá k morálnej zodpovednosti za ochranu životného prostredia - ornej pôdy, zelených porastov, lesov, vzduchu, vody, nerastov a ďalšieho prírodného

bohatstva. Správcovská zodpovednosť sa týka aj využívania osobných talentov, pozornosti voči osobnému zdraviu a používania osobného vlastníctva.

8. Princíp subsidiarity. Princíp hovorí, že každá vec by sa mala riešiť na najnižšej možnej úrovni, na akej sa ešte riešiť skutočne dá – a teda problémy zdravej rodiny by nemala riešiť obec či nejaká štátna inštitúcia, takisto veci, ktoré si dokáže sama zariadiť obec, by nemal riešiť okres, kraj či dokonca štát a podobne. Násilnícke vlády sú vždy v rozpore s princípom subsidiarity; hyperaktívne vlády tiež tento princíp občas odmietajú – snažia sa všetko riadiť sami, sú totalitné.

9. Princíp ľudskej rovnosti. *"Rovnosť všetkých ľudí má základ v ich dôstojnosti . . . Zakiaľ rozdiely v talentoch sú súčasťou Božieho plánu, sociálna a kultúrna diskriminácia . . . nie je zlučiteľná s Božím úmyslom."* Aj keď teda medzi ľuďmi vládne nerovnosť čo do schopností, nadania, postavenia, zodpovedností, na druhej strane v Bohu a pred Bohom sme si všetci rovní, nikto nie je viac ani menej, všetci sme si v dôstojnosti aj ako členovia spoločnosti skutočne rovní.

10. Princíp spoločného dobra. *"Pod spoločným dobrom rozumieme sociálne podmienky, ktoré dovoľujú, aby ľudia dosiahli svoj plný ľudský potenciál a realizovali svoju ľudskú dôstojnosť."* Spoločné dobro všetkých by malo byť cieľom všetkého, čo spoločnosť koná a o čo usiluje.

UVAŽUJEME:

Prejdite si tieto princípy!

Skúste nájsť nejaký príklad na ich uplatnenie v praxi – z oblasti politiky, zamestnania, obce, spoločnosti – či už sa tak naozaj deje, alebo kde by sa tak mohlo diať!

Ako by vyzeralo uplatnenie týchto princípov vo Vašej rodine? Aj ona je sociálne spoločenstvo. Vedeli by ste uplatniť tieto princípy v rodine a tým ju urobiť lepšou a šťastnejšou? Čo nám tieto princípy vedľa poradiť k výchove detí? K Vašmu manžel'skému spoložitiu?

A čo Vaše spoločenstvo? Farnosť?